

Tjaša Mrgole Jukić

RADIO-TEDNIK PTUJ MED SLOVENSKO OSAMOSVOJITVENO VOJNO

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj, 2021

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

94:654.1(497.4Ptuj)”1991”

MARGOLE Jukič, Tjaša

Radio-Tednik Ptuj med slovensko osamosvojitveno vo-
jno / [tekst Tjaša Mrgole Jukič ; fotografije Martin Ozmec,
osebni arhiv Martina Ozmeča, Davorin Jukič]. - Ptuj :
Knjižnica Ivana Potrča, 2021

ISBN 978-961-93727-8-4

COBISS.SI-ID 66507011

RADIO-TEDNIK PTUJ MED SLOVENSKO OSAMOSVOJITVENO VOJNO

Besedilo: Tjaša Mrgole Jukić

Fotografije: Martin Ozmec, osebni arhiv Martina Ozmeca, Davorin Jukić

Podnapisi k fotografijam: Martin Ozmec

Jezikovni pregled: Darja Plajnšek

Oblikovanje: Primož Potočnik

Tisk: Demago, d. o. o.

Naklada: 300 izvodov

Izdala in založila Knjižnica Ivana Potrča Ptuj,
zanjo Milena Doberšek

Ptuj, junij 2021

Razstava

Fotografije: Martin Ozmec

Zvočni posnetki na razstavi:

Radio Ptuj, 27. junij–8. julij 1991, uredil in opremil Davorin Jukić.

Postavitev: Knjižnica Ivana Potrča Ptuj

Brezplačni izvod. Publikacija ni namenjena za prodajo.

© Knjižnica Ivana Potrča Ptuj

Fotografija na naslovnici:

*Dan po svečani razglasitvi samostojne države Slovenije je nova slovenska zastava zavibrala tudi na poslopju
Radia-Tednika Ptuj, izobesil jo je Jože Šmigoc. Ptuj, 27. junija 1991*

Foto: Martin Ozmec

UVODNA BESEDA

Ob prejemu donacije zbirke zvočnih posnetkov Radia Ptuj

Zgodovina nas uči, kako pomembne so hitre in natančne informacije. V času miru, še posebej pa v času izrednih razmer ali vojne. Način posredovanja informacij je v vsakem zgodovinskem obdobju krepko odvisen od razpoložljivih možnosti ter stopnje tehnološke razvitosti.

Ko se v današnjem času v smislu razpoložljivih možnosti informiranja prebivalstva oziramo v začetek devetdesetih let 20. stoletja in vojne za Slovenijo, je nujno potrebno, da dogajanje postavimo v kontekst tistega časa. V čas, ko so informacije do ljudi in med ljudmi potovale brez množične uporabe interneta, elektronske pošte, družbenih omrežij, mobilnih telefonov in brez obveščanja po SMS in MMS sporočilih. Številnim mladim, rojenim v samostojni Sloveniji, je to danes praktično nepredstavljivo.

Med slovensko osamosvojitveno vojno sta lahko informacije o takratnem dogajanju širši javnosti najhitreje posredovala radio in televizija, z eno- ali večdnevnim zamikom pa tudi časopisje. Nacionalna radio in televizija sta se osredotočala predvsem na poročanje o

pomembnejših dogodkih na državnem nivoju, medtem ko so lokalne medijske hiše prebivalce informirale tudi o dogajanju v njihovi neposredni okolici.

Zavedajoč se svoje vloge ter pomena hitrega in natančnega informiranja je Radio Ptuj med slovensko osamosvojitveno vojno s 24-urnim poročanjem skrbel za hitro ter podrobno obveščanje o vojnem dogajanju na širšem ptujsko-ormoškem območju. Poročanja in reportaže novinarjev so služile vsesplošnemu informiranju in koordiniranju prebivalstva v vojnih razmerah, preverjanju zanesljivosti posameznih informacij o trenutnem dogajanju pri različnih virih, preprečevanju žrtev med civilnim prebivalstvom, zmanjševanju panike ter umirjanju negotovosti in strahu med ljudmi. Informacije, ki jih danes vsak trenutek zgolj z nekaj kliki najdemo na internetu, jih prejmemo po elektronski pošti ali na mobilni telefon, so v tistem obdobju lahko prišle do prebivalcev najhitreje predvsem po radijskih valovih.

Poročanja novinarjev Radia Ptuj o ključnih dogodkih na ptujsko-ormoškem območju,

ki so se odvijali med slovensko osamosvojitveno vojno, poslana v eter, so bila tudi posneta, kar takrat ni bila običajna praksa. Za to je samoiniciativno poskrbel Davorin Jukić, takratni vodja tonskih tehnikov na Radiu Ptuj, ki se je zavedal zgodovinskega pomena tovrstnih informacijskih virov in je tonskim tehnikom v studiu naročil snemanje novinarskih reportaž v dnevih, ko so se odvijali najbolj kritični dogodki slovenskega osamosvajanja.

Davorin Jukić je zbirko teh zvočnih posnetkov vsa leta hranil v svojem zasebnem arhivu, pred nedavnim pa jih je tudi popisal ter kronološko uredil in digitaliziral.

V počastitev 30. obletnice vojne za Slovenijo je zbirko zvočnih posnetkov predal v hrambo Domoznanskemu oddelku Knjižnice Ivana Potrča Ptuj, kjer bodo odslej na razpolago za namene raziskovanja in proučevanja dogajanja tega, za našo domovino tako pomembnega obdobja.

*Milena Doberšek,
direktorica Knjižnice Ivana Potrča Ptuj*

Foto: Davorin Jukić

DOGAJANJE V DNEH PRED OSAMOSVOJITVIJO

Rojstvo samostojne države Slovenije se ni zgodilo nepričakovano. Skrbi in razmišljanja, kaj bo z državo Jugoslavijo, so se pojavile že kmalu po letu 1980, ko je umrl predsednik države Josip Broz Tito. **Vseplošna kriza v Jugoslaviji je postala izhodišče za postopno liberalizacijo slovenskega političnega prostora.** Stavka delavcev Litostroja leta 1987, aretacije četverice leta 1988 ... so pripeljale do majniške deklaracije leta 1989. Vedno glasnejše so bile ideje o samostojnosti republik, govorilo se je o konfederaciji. 8. aprila 1990 smo imeli v Sloveniji prve demokratične, večstrankarske volitve in Milana Kučana izvolili za predsednika predsedstva, predsednik skupščine je postal dr. France Bučar, predsednik vlade Lojze Peterle.

Ko so poslanci skupščine Republike Slovenije (RS) **6. decembra 1990 sprejeli Zakon o plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti RS, smo vedeli, da gre zares. Pripravljali se je teren za spremembe.**

23. decembra 1990 je bil plebiscit. 88,5 odstotka volilnih udeležencev se je odločilo: Republika Slovenija naj postane samostojna in neodvisna država. Tri dni kasneje, **26. decembra, natanko ob 18. uri** se je v veliki dvorani slovenske skupščine pričelo svečano zasedanje.

*Svečanosti ob razglasitvi slovenske državne samostojnosti so se udeležili tudi delegati s ptujskega območja. Z leve: dr. Ludvik Toplak, Boris Gerl, Anka Osterman, Mirko Vaupotič, Janez Žampa in Franc Planinšek
Ljubljana, 26. decembra 1990
Foto: Martin Ozmec*

Predsednik skupščine RS **dr. France Bučar je razglasil, da je Slovenija samostojna država.** Svečanosti so se udeležili delegati iz vse Slovenije, tudi s ptujskega območja. Zastopali so nas: dr. Ludvik Toplak, Boris Gerl, Anka Osterman, Mirko Vaupotič, Janez Žampa in Franc Planinšek.

Slovensko in hrvaško vodstvo sta upala na mirno rešitev – razdružitev, zato sta februarja 1991 parlamenta sprejela resolucijo, v kateri

sta parlamentom drugih republik predlagala sporazumno združitev SFRJ. Zvezno predsedstvo je oba predloga zavrnilo.

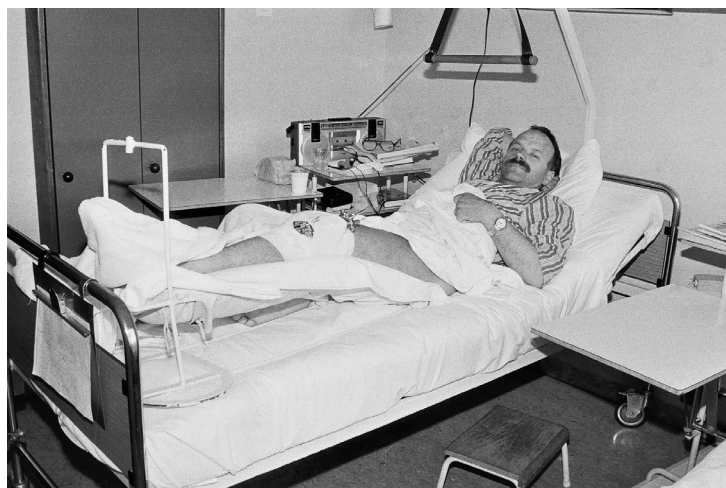
V državi smo čutili napetost, politiki vseh republik so sestankovali in zdi se, da niso mogli razumeti, kaj hočemo. Jugoslovanska ljudska armada (JLA) se je pripravljala, iz skladišč Teritorialne obrambe (TO) so odvažali orožje, prebivalci smo postali nestrpni, negotovi ... V takih razgretih razmerah je 24. maja 1991 pod kolesi vojaškega oklepника JLA pred mariborsko vojašnico vojvoda Mišiča umrl Josef Šimčik iz Miklavža.

Istega dne, **v petek, 24. maja, je nekaj po 16. uri prišlo do prvih strelav na Ptuj.** Na povelje oficirja JLA je vojak v nogo ustrelil Borisa Frasa, medtem ko je ta odklapljal elektriko vojašnici Dušana Kvedra Ptuj. Transformator je stal tik ob ograji ptujske vojašnice. Borisa Frasa so zdravili v mariborski bolnišnici.

Martin Ozmec:

»Popoldne nekaj pred šestnajsto uro pa je kot strela z jasnega udarila na dan novica, da je prišlo do streljanja ob vojašnici Dušana Kvedra v Ptuj. Vojak je izza ograje vojašnice streljal na delavca Elektra Ptuj, ki je opravljal svoje službene dolžnosti v objektu zunaj vojašnice. Vest smo prvi objavili na Radiu Ptuj 10 minut po šestnajsti uri in najavili tudi skorajšnji pogovor o neljubem incidentu s komandirjem Postaje milice v Ptuj Milanom Čušem. Ob 17. uri in 40 minut smo posneti pogovor v živo tudi objavili. Milan Čuš je povedal, da so ob

15.20 prejeli sporočilo občana iz Ferkove ulice o streljanju pri vojašnici. Občan je poročal, da so počili trije strelji in da je delavec Elektra Ptuj ranjen v nogo. Takoj zatem so dobili obvestilo o tem dogodku tudi iz reševalne postaje Ptuj. Hitro so zbrali skupino miličnikov, in sicer je namestnik komandirja s še petimi miličniki s službenimi vozili takoj odhitel na kraj dogodka. Ko so se pomikali proti kraju streljanja, je tam že bilo vozilo ptujske reševalne službe, v katerem je sedel ranjen delavec Boris Fras. Takrat so ga vojaki po nalogu enega od oficirjev poskušali potegniti iz vozila, češ da bi ga odpeljali s svojim sanitetnim vozilom. Ko so to miličniki videli, so z živim zidom njihovo dejanje hoteli preprečiti. V tem času pa je prišla vojaška okrepitev. Okoli 15 vojakov in trije oficirji so miličnike in vozilo obkolili.

Električar Boris Fras iz Ptuja, prvi ranjenec v vojni za samostojno Slovenijo. V petek, 24. maja 1991, nekaj po 16. uri ga je na povelje oficirja JLA ustrelil vojak, medtem ko je odklapljal elektriko v transformatorju tik ob ograji ptujske vojašnice. Foto: Martin Ozmec

Prišlo je do ostrih pogovorov, eden od oficirjev je ostro dejal: **Če bo kdo karkoli storil, je lahko takoj ubit.** Ko so prišli še trije oficirji, je vendarle prevladal razum, saj sta dva oficirja dovolila, da ranjenega Frasa odpelje reševalno vozilo. Po pogajanjih z izvršnim svetom so elektriko v kasarni ponovno priklopili.«¹

Kljub neljubim dogodkom in rednem sestankovanju politikov iz vseh republik Jugoslavije je slovensko vodstvo pospešeno pripravljalo vse (zakonodajo, gospodarstvo, vojsko, varnost, obrambo ...) za ustanovitev lastne države. **Služenje vojaškega roka v JLA je za slovenske državljane postalo neobvezno.** Že 2. junija 1991 so vojaki v Pekrah prvič prisegli slovenski državi. Zbrano množico, 20.000 ljudi – vojake, svojce, obiskovalce in najvišje predstavnike Slovenije, je nagovoril predsednik predsedstva Milan Kučan, ki je dejal: **»Tu, v Pekrah, se ne usposabljate za vojno, usposabljate se za to, da bi bil mir!«** Med prvimi slovenskimi vojaki je bilo 16 mladeničev z območja ptujske občine. V intervjuju je Silvester Kurbus iz Ptuja povedal: »Srečen sem in ponosen, da sem v prvi generaciji slovenske vojske.«²

*Prva zaprisega slovenskih vojakov slovenski domovini. Mlademu vojaku čestita starešina slovenske vojske Jani Topolovec iz Ptuja. Pekre, 2. junija 1991
Foto: Martin Ozmec*

Že 2. junija 1991 so vojaki v Pekrah prvič prisegli slovenski državi. Zbrano množico, 20.000 ljudi – vojake, svojce, obiskovalce in najvišje predstavnike Slovenije, je nagovoril predsednik predsedstva Milan Kučan, ki je dejal: **»Tu, v Pekrah, se ne usposabljate za vojno, usposabljate se za to, da bi bil mir!«** Med prvimi slovenskimi vojaki je bilo 16 mladeničev z območja ptujske občine. V intervjuju je Silvester Kurbus iz Ptuja povedal: »Srečen sem in ponosen, da sem v prvi generaciji slovenske vojske.«²

Ta dejanja so opazovali prebivalci Jugoslavije, kar je vplivalo na klimo v celi državi. Slovenski državljani smo bili ponosni in veseli, a vendar tudi zaskrbljeni. Poslušanje poročil po radiu in TV je bilo v vseh domovih »obvezno«.

Povedano drugače, v skoraj vsakem domu v naši okolici se je za lokalne in takojšnje informacije poslušalo Radio Ptuj, za splošne novice pa gledalo RTV Slovenija. Ne pozabimo, da so to bile takrat tudi edine uradne informacije, ki smo jih državljani lahko dobili.

V dogajanja v državi so bile uprte tudi oči Evrope in sveta. Jugoslavijo, državo, ki je ustanovila neuvrščene, imela 23.724.919 prebivalcev in izredno močno vojsko, je poznal ves svet.³

Iz Evrope smo dobili tudi prvi signal: junija 1991 so se članice Evropske gospodarske skupnosti dogovorile, da ne bodo priznale neodvisnosti Slovenije in Hrvaške, če se bosta odcepili enostransko. **Zapletalo se je na vseh ravneh.** Slovenski politiki so po diplomatskih poteh navezovali stike in pojasnjevali situaci-

¹ Ozmec, Martin: Spominski zapis, tudi v: Ozmec, Martin: Incident ali nesrečno naključje?, Tednik, 30. maj 1991, št. 21, str. 1.

² Ozmec, Martin: Slovenija ne bo več nikomur hlapčevala, Tednik, 6. junij 1991, št. 22, str. 10.

³ Ozmec, Martin: Spominski zapis

jo, notranja politika pa je sledila osamosvojitvenemu načrtu.

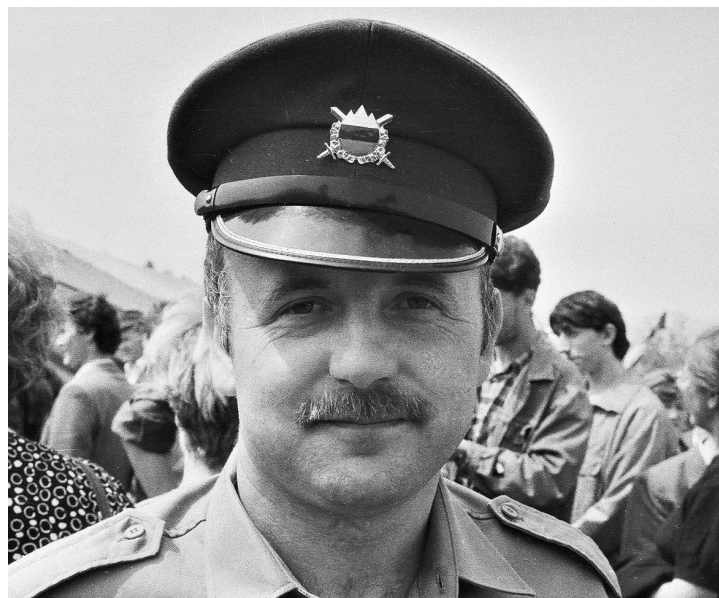
Pripravljali so se tudi po občinah. Ker je samostojnost države Slovenije sovpadala s šolskimi počitnicami in ni bilo pouka, so **za varnost šolarjev in dijakov poskrbeli starši.** Henrik Žlebnič, vodja organizacijske enote v javnem zavodu Zdravstveni center, je povedal: »Organizirali smo se na dva načina: za redno delo in izredne razmere. Vsem delavcem je bilo naloženo, da morajo biti dosegljivi.«

Reševalna vozila so iz garaž premestili na več lokacij po občini. Opremili so osem zdravstvenih ekip, nekaj naj bi jih delalo na desnem bregu Drave za primer, če most ne bi bil prehodan. S pomočjo republiškega Sekretariata za zdravstvo in socialno varstvo so se dodatno opremili z zalogami sanitetnega materiala.

Tudi v bolnišnici so bili pripravljene, direktor Lojze Arko je povedal, da so z zdravili in sanitetnim materialom dobro založeni. Po zaslugi ptujskih podjetij imajo zadostne količine hrane. Tudi pri oskrbi z elektriko in vodo ne pričakujejo težav. Na voljo imajo dva agregata in dve več tisočlitrski betonski cisterni, ki so ju že v prejšnjem tednu napolnili z vodo. Trenutno opravljajo samo neodložljive operacije. Novinarica Majda Goznik, ki je pokrivala zdravstvo, je o situaciji povprašala tudi direktorja Zavoda združene lekarne Jožeta Gorenca. Zagotovil je, da imajo **v ptujski in**

ormoški lekarni dovolj zdravil. Uvedli so zaščitni ukrep: kronični bolniki dobivajo zdravila za 14 dni, za nakup brez recepta pa izdajo največ dve škatli zdravil.⁴

V pripravljenosti je bil tudi Rdeči križ. Marija Gnilšek, tajnica Občinske organizacije Rdečega križa Ptuj, je dejala, da so naredili vse, kar sodi v njihovo humano poslanstvo. Ekipe za prvo pomoč so bile aktivirane v okviru štaba civilne zaščite.

Med številnimi pripadniki prve generacije slovenske vojske je bil s svojimi vojaki tudi poročnik Jože Murko iz Ptuja. Foto: Martin Ozmec

Seveda so bili **v popolni pripravljenosti tudi v TO in milici,** kjer so delovali po republiških ukazih.

⁴ Goznik, Majda: Zdravstvo v vojnih razmerah, Tednik, 1991, št. 26, str. 12.

Razglasitev samostojnosti in praznovanje na Ptujju

V ponedeljek, 24. junija 1991, smo dobili grb in zastavo, v torek, 25. junija, je slovenska skupščina sprejela Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije in s tem izpolnila mandat,

ki ji je bil naložen s plebiscitom. Ustvarila je samostojno in neodvisno državo Slovenijo.

Pred državno slovesnostjo 26. junija pozno popoldan so se na mejni kontrolni točki v Gruškovju srečali predstavniki občin Ptuj in

Trg mladinskih delovnih brigad pred mestno bišo je napolnila množica Ptujčanov in okoličanov. Foto: Martin Ozmec

Ob zvokih himne je novo slovensko zastavo pred mestno hišo svečano dvignil vodja občinskega protokola Franc Vreže.

Foto: Martin Ozmec

Krapina. V ptujski delegaciji sta bila med drugimi predsednik skupščine občine Ptuj Vojteh Rajher in predsednik izvršnega sveta (IS) Branko Brumen. Srečanje na meji je bilo dokaz dobrega sodelovanja med občinama, oboji pa so menili, da je meja simbolnega pomena in da se bo vzorno sodelovanje nadaljevalo. Delegacija občine Krapina se je udeležila slo-

vesnosti na Ptuj.⁵

V sredo, 26. junija 1991, je predsednik predsedstva RS Milan Kučan na slovesnosti na Trgu revolucije⁶ v Ljubljani razglasil samostojnost Republike Slovenije.

Praznovali pa niso le v Ljubljani, **praznovala je cela Slovenija** in še isti večer je bila ob 22. uri **občinska proslava tudi na Ptuj**. Na trgu Mladinskih delovnih brigad⁷ se je zbralo veliko ljudi. **Zbrane je nagovoril predsednik skupščine občine Ptuj Vojteh Rajher.**

Za kulturni program so poskrbeli pihalni orkester pod vodstvom Antona Horvata in moški pevski zbor Prosvetnega društva Markovci pod vodstvom Janeza Bezjaka ter recitatorja Irena Mihelič in Gorazd Jakomini. Ptujski pevski zbor, ki ga je vodil Franc Lačen, ni nastopil, ker je manjkalo preveč pevcev – mladi fantje so bili vpoklicani v TO.

Novo slovensko zastavo so na prireditveni prostor prinesli pari, oblečeni v slovenske narodne noše. Ob zvokih fanfar je Franc Vreže, vodja občinskega protokola, dvignil novo slovensko zastavo, ki je stala na posebnem drogu pred ptujskim magistratom. Sledil je ognjemet. Zatem so simbolno posadili lipo in ob njej prižgali bakle. Slavje se je končalo pred gasilskem domom, kjer so prižgali kres. Kresove so prižgali tudi na nekaterih sosednjih vrhovih.⁸

⁵ Bračić, Jože: Srečanje na meji, Tednik, 4. julij 1991, št. 26, str. 9.

⁶ Danes Trg republike.

⁷ Danes Mestni trg.

⁸ Ozmec, Martin: Velika zgodovinska resnica, Tednik, 4. julij 1991, št. 26, str. 8.

Na osrednji občinski slovesnosti, ki je bila ob proglasitvi samostojnosti Slovenije 26. junija ob 22. uri, je slavnostni govornik predsednik skupščine občine Ptuj Vojteh Rajher nagovoril zbrane. Foto: Martin Ozmec

27. junija 1991 je izšel Tednik. Vida Topolovec je poročala v besedi in sliki o gradnji kontejnerja v Središču ob Dravi, kjer bo eden od osmih mejnih prehodov s Hrvaško.⁹ Martin Ozmec je pisal o obisku slovenskih vojakov v Pekrah.¹⁰

Iz časopisa Tednik izvemo, da je bila v petek, 28. junija, ob 18. uri predvidena še ena prireditev, ki je zaradi kasnejših dogodkov odpadla. Na ploščadi pred cerkvijo sv. Ožbolta bi posadili lipo. Udeležence bi najprej pozdravil predsednik občine Vojteh Rajher, zatem pa dr. Ludvik Toplak, predsednik Družbeno političnega zbora republiške skupščine. Ob 20. uri pa bi bil tek po ptujskih ulicah. Petkovo prireditev bi končali z družabnim večerom pred Mercatorjevo Blagovnico.¹¹

26. junija zvečer so na mejnih prehodih za-

menjali jugoslovanske table s slovenskimi.

Na dogajanje se je takoj odzval Zvezni izvršni svet Jugoslavije in sprejel odlok o zavarovanju državnih meja na ozemlju Slovenije. Hkrati je to bila zelena luč za oborožen nastop JLA in zvezne policije proti Sloveniji. Tankovske enote so zapuščale vojašnice. Usmerjene so bile na mednarodne mejne prehode.

27. junija so bile na cestah že barikade, ki so jih ponoči postavili pripadniki TO in milice. **Že zgodaj zjutraj so iz vseh radijskih sprejemnikov odmevala poročila o začetku agresije JLA na državo Slovenijo.**¹²

Igra živcev za politike in državljane se je začela. Vedeli smo, da je na našem ozemlju 22.300 vojakov JLA. Slovenija je imela 16.000 teritorialcev (500 poklicnih) in 4.848 policistov, JLA pa 35.200 vojakov.

9 Topolovec, Vida: Meddržavni mejni prehod, Tednik, 27. junij 1991, št. 25, str. 2.

10 Ozmec, Martin: Vojaki s srcem, ne le s puško, Tednik, 27. junij 1991, št. 25, str. 3.

11 Goznik, Majda: Prireditve ob osamosvojitvi, Tednik, 27. junij 1991, št. 25, str. 3.

12 Ozmec, Martin: Spominski zapis

VLOGA PTUJSKEGA RADIA MED SLOVENSKO OSAMOSVOJITVENO VOJNO

2. januarja 1963 je bil ustanovljen Radio Ptuj, ki je samostojno deloval do februarja 1976, ko se je združil s Ptujskim Tednikom v zavod Radio-Tednik Ptuj.

Prvi studio je bil na ptujskem gradu v desnem stolpu, kasneje so studio preselili v kletne prostore v Raičevo ulico 6. Tako je bil leta 1991 Radio Ptuj del medijske hiše Radio-Tednik Ptuj.¹³

*Stavbo uredništva Radia-Tednika Ptuj so v času vojne za Slovenijo varovali oboroženi pripadniki slovenske teritorialne obrambe. Ptuj, junij 1991
Foto: Martin Ozmec*

¹³ Današnji Štajerski tednik je naslednik Tednika, pred tem Ptujskega tednika oziroma Našega dela, ki ga je ustanovil Okrajni odbor OF Ptuj leta 1948.

V letu 1991 se je današnji Štajerski tednik imenoval Tednik, izhajal je enkrat tedensko ob četrtkih. Direktor zavoda je bil Franc Lačen, odgovorni urednik Ludvik Kotar, Jože Šmigoc pomočnik odgovornega urednika in lektor, Štefan Pušnik pa tehnični urednik.

Radio in časopis sta si delila novinarje. **Novinarji**, ki jih slišimo, so: **Darja Lukman** (danes Lukman Žunec), **Nataša Vodusek** (danes Petrovič), **Martin Ozmec**, **Vida Topolovec**, **Jože Bračič**, tudi **Jože Šmigoc** in **Majda Goznik**. Na radiu so delali tudi napovedovalci, jih pa v času izrednega 24-urnega javljanja nismo slišali, razen enkrat **Marjana Nahbergerja**, ki je bil sicer vpoklican v enote TO.

»Po odredbi tedanjega ministra za obrambo Janeza Janše smo **že pred dogodki uvedli neprekinjeno 24-urno dežurstvo**, v katerem smo sodelovali skoraj vsi zaposleni. Naj prišepnem, da tega našega dežurstva do danes ni še nihče uradno preklical.«¹⁴

V četrtek, 27. junija, ko se je začela agresija JLA nad državo Slovenijo, so na Radiu Ptuj sprejeli sklep, da bodo oddajali 24 ur dnevno, kar pomeni, da so spremenili redni program, ki je do takrat trajal vsak dan od 14. do 19. ure in da je veljal izredni režim.

Vseskozi so prenašali program Radia Slovenija, ki je tudi imel izredni program. Ves dan so se vrstile tiskovne konference, obveščali so o dogajanjih na Slovenskem in tudi v mednarodnem prostoru. Radio Ptuj je prenos Radia Slovenije prekinil, kadar so imeli svoj pro-

Med vpoklicanimi pripadniki slovenske teritorialne obrambe v času vojne za Slovenijo je bil tudi voditelj radia Ptuj Marjan Nahberger. Foto: Martin Ozmec

gram. Držali pa so se pravila, da so poročila Radia Slovenija ob 15.30 in 19.00 prenašali vedno, tudi če so zaradi tega morali prekiniti svoj program.

Tako so se v treh izmenah menjavali voditelji in v dveh tehnika. Voditelji: Darja Lukman, Nataša Vodusek, Martin Ozmec, tudi Jože Bračič. **Tonska tehnika** (menjavala sta se na 12 ur) pa: **Davorin Jukić** (vodja) in **Rado Škrjanec**, občasno tudi Brane Robinščak.¹⁵

Drži, kar je zapisal Martin Ozmec: »Pomembno je bilo, da so ob tej ali oni zaostritvi ali incidentu s pripadniki JLA o tem takoj poročali domači glasovi. Naši novinarji in dopisniki so se vsakodnevno in pogosto oglašali tudi iz okoliških krajev ter redno poročali o vseh pomembnih in kritičnih dogodkih

Kljub razglašanim vojnim razmeram je delo v uredništvu Radia-Tednika Ptuj potekalo nemoteno, radijci so se redno oglašali iz podzemnega studia, pridni pa so bili tudi časopisni sodelavci. Odgovorni urednik Jože Šmigoc ob vrnitvi iz Mariborske tiskarne, kjer so tiskali Tednik. Foto: Martin Ozmec

na terenu, o vseh težavah, pa tudi o počutju naših pripadnikov TO na položajih, saj so s tem ljudem vlivali zaupanje in verodostojnost. V naši medijski hiši so se zbirale tudi vse druge informacije, kar je tedanji direktor in vodja občinskega poverjenišтва za informiranje Franc Lačen s pridom koristil, saj je vse prispevke naših in drugih novinarjev ter javna obvestila in objave mestne občine sproti prilagajal ter jih pošiljal za objavo v program Kabelske televizije Ptuj.«¹⁶

Če bi natančno spremljali radijske posnetke, bi ugotovili, da so novice o dogodkih po valovih radia »zamujale« okoli 10 minut. **Radio je medij, ki ima možnost takojšnje odzivnosti, hkrati pa tudi komunikacije s pomembnimi akterji in s poslušalci.** Iz posnetkov izvemo, da so novinarji ljudi ves čas opozarjali, naj imajo ob sebi tranzistor. Zato ni naključje, da je armada JLA obstreljevala oddajnike; poškodovali so tudi oddajnik na Boču.¹⁷

¹⁶ Ozmec, Martin: Spominski zapis

¹⁷ Nekaj časa je program TV Slovenija prenašal 2. program TV Zagreb (oddajnik Sljeme), ker je bil njihov poškodovan.

**Kronološki pregled poročanja
novinarjev ptujskega radia**

Foto: Davorin Jaklič

Četrtek, 27. junija 1991

Vojna za samostojno Slovenijo se je začela v četrtek, 27. junija ob 1.15, ko so konvoji vozil JLA krenili iz slovenskih in hrvaških vojašnic proti mednarodnim prehadom.

*Studio Radia Ptuj leta 1991, kletni prostori, Raičeva ulica 6, Ptuj
Foto: Martin Ozmec*

Na ptujskem radiu so se odločili za posebni radijski program.

Prva posneta oddaja je bila nekaj minut pred 13. uro, ko se je oglasila Darja Lukman in povedala, kje na terenu so novinarji.¹⁸ Poročala je o redni seji IS in o blokadah na cestah na območju Borla, Gruškovja in Ptuja (pri železniškem prehodu, na Potrčevi ulici blizu bolnice in v Raičevi ulici pri Radiu-Tedniku). Jože Bračič je bil v Ormožu. Ker z radiem ni dobil zveze, so pozvali občane, naj sporočijo,

ali imajo kakšne informacije.

Erika Mihelač, direktorica ptujskih pekarn, je sporočila, da je zmanjkalo kruha, vendar ga že pečejo. Mag. Janez Merc, načelnik Oddelka za ljudsko obrambo skupščine občine Ptuj, je sporočil, da je stanje na Ptujju mirno. **Občane je prosil, da se izogibajo poti, kjer so barikade.** Povedal je, da so tehnične zveze z vojašnico blokirane, tudi radijske zveze so motene, vendar vojašnica vodo in elektriko ima. Poročal je, da je bil sprejet **ukrep, da je TO pripravljena sprejeti vse pripadnike JLA, ki so pripravljene podpisati izjavo o lojalnosti** in prestopiti k pripadnikom TO.

V studio je poklicala **poslušalka iz Ormoža** in povedala, da obstreljevanje blokade na ormoškem mostu traja od 13.30 do 14. ure. Tanki stojijo ob barikadi, ta pa ob tabli Hum. **Še vedno slišijo streljanje.** Videla je tudi letak, ki so jih odvrgli iz letal JLA. Letak poziva občane, naj ostanejo doma, da se jim ne bo nič zgodilo, da JLA le brani državne meje.¹⁹

Iz Ormoža je poklical Franci Golob in sporočil, da tanki prodirajo v središče Ormoža. Prodor zadržujejo železniški vagoni, ki stojijo na progi. Slišijo streljanje, žrtev ni, je pa velika materialna škoda.²⁰ Končno se je javil tudi

18 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 27. 6. 1991 ob 12.50, št. 01.

19 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 27. 6. 1991 ob 14.45, št. 04.

20 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 27. 6. 1991 ob 15.10, št. 06.

Jože Bračič in povedal, da sta ranjena dva civilista in en pripadnik JLA,²¹ kar je kasneje potrdil tudi inšpektor Franjo Kozel.²²

Zvečer se je po telefonu oglasila Vida Topolovec, dopisnica iz Ormoža. Izvedela je, da je oficirja ustrelil pripadnik JLA. V pripravljenosti je osem tankov za odstranjevanje barikad. Vida Topolovec je povedala, da so mnogi **prebivalci mesto zapustili, odšli na vikende, ker so pričako-**

Tovornjaki in avtobusi na Raičevi ulici pod gradom so bili barikade vojaškim vozilom. Ptuj, 27. junija 1991. Foto: Martin Ozmec

*Barikade s civilnimi avtobusi so bile ovira vojaškim vozilom pred vojaškimi skladišči JLA. Ptuj, Volkmerjeva cesta, 27. junija 1991
Foto: Martin Ozmec*

vali letalski napad. Čez most, ki je menda poškodovan, ne bodo prodirali, saj se bojijo, da prehod ni varen.²³ Kasneje je povedala še, da je materialna škoda velika, da so tanki poškodovali ceste, bankine in pločnike. Darja Lukman je poklicala še v bolnišnico. Ljubo Toš je povedal, da operacija pripadnika JLA še traja, ranjena pripadnika TO pa sta že doma.²⁴

Nočni studio je prevzel Martin Ozmec, v eter se je oglasil ob 23.39 in poročal, da so se takoj po 22. uri zgodili **streli na Raičevi ulici pred hišo Radia-Tednika.** Miran Fišer, poveljnik TO območne enote Ptuj,

21 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 27. 6. 1991 ob 17.15, št. 12.

22 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 27. 6. 1991 ob 17.45, št. 14.

23 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 27. 6. 1991 ob 18.45, št. 18.

24 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 27. 6. 1991 ob 20.00, št. 19.

je za radio povedal, da je skupina vozil JLA zapustila kasarno. TO je ščitila blokado, zato so pripadniki JLA začeli streljati. Sledovi kažejo, da je bila ena oseba JLA ranjena. Strelno rano je dobil tudi pripadnik TO. Trenutno je mirno. Povedal je tudi, da slovenska vlada poziva pripadnike JLA, naj prestopijo k TO. V Ptujju so to že storili nekateri starešine in vojaki, ki so bili na dopustu. Večja skupina občanov se je želela priključiti v TO.²⁵

Noč iz četrtega na petek je Martin Ozmec opisal tako:

»Naključje je hotelo, da sem bil prisoten tudi ob incidentu, ki se je zgodil pred poslopjem Radia in Tednika v četrtek, 27. junija 1991. Ko sem se nekaj po 21. uri pripeljal na večerno novinarsko dežurstvo, so me ustavili in legitimirali pripadniki slovenske teritorialne obrambe. Od kolegice Darje Lukman sem prevzel vsa dotedanja obvestila za javnost in se pripravil na nočno delo. S tonskima tehnikoma Davorinom Jukićem in Radom Škrjancem smo budno poslušali poročila Radia Slovenija. Ker je bilo naše uredništvo v času vojne nekakšen center za obveščanje, so se pri nas redno oglašali tudi novinarji drugih redakcij.

Tudi tisti večer se nam je pridružila kolegica mariborskega radia Nevenka Dobljekar. Pogovarjali smo se o tem in onem, o dopoldanskih dogodkih v Ormožu in o drugih bojih.

Pripadnik slovenske teritorialne obrambe v eni od novinarskih pisarn uredništva Radia-Tednika po strelskem incidentu z orožjem v roki in v pripravljenosti na akcijo. Ptuj, 28. junija 1991. Foto: Martin Ozmec

Čas je mineval in ob prihodu iz studijskih prostorov, bil sem ravno na hodniku, sem zaslišal v neposredni bližini naše stavbe kratek strelni rafal. Zatem je bilo slišati še nekakšne vzklike in spet nekaj kratkih rafalov. Poledeneli smo. Skočil sem v sprejemno pisarno in se vrgel na tla. Pod mizami sem zagledal še vse druge sodelavce, ki smo se pred tem zbrali ob večerni

²⁵ KIPE, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 27. 6. 1991 ob 23.39, št. 21.

kavici. Pogledal sem na uro: bilo je natanko 22.06. Zaskrbljeni in prestrašeni smo nekaj minut čakali v tišini, vmes sem se splazil do vhodnih vrat in jih zaklenil, ugasnili smo vse luči, za vsak slučaj pa sem skočil še v priročno kuhinjo po velik kuhinjski nož.

Čez nekaj časa smo v daljavi spet slišali zamolklo streljanje. Ko sem prišel k sebi, sem se v temi splazil do najbližjega telefona in poklical postajo tedanje ptujske milice, da bi jim poročal o incidentu. Komandir Milan Čuš mi je povedal, da za streljanje že vedo in da bodo njihovi miličniki kmalu na kraju dogodka. Da bi se prepričali, kaj se dogaja zunaj, smo se v temi plazili po hodnikih in pazljivo pogledovali izza oken v našo okolico. Nikjer ni bilo videti nobenega premikanja, le dežne

*Martin Ozmec v radijskem studiu leta 1991
Vir: zasebni arhiv Martina Ozmeča*

kaplje in rahel vetrič, ki se je poigraval z brezo pred našo stavbo. Kmalu je nekdo potrkal na spodnja vhodna vrata in po prepričevanju sem odprl, saj sem po glasu spoznal, da je to moj prijatelj, sicer pripadnik slovenske teritorialne obrambe. Tudi on je povedal, da je prišlo do streljanja med pripadniki slovenske teritorialne obrambe in vojske ter dodal, da sta vsaj dva ranjena.

Pojasnil je tudi, da je do dogodka prišlo, ko so pričakovali menjavo straže in jo okoli 22. ure tudi mirno pustili mimo. Zatem pa se je pričela približevati skupina petih ali šestih vojakov z oficirjem, kar je bilo neobičajno. Ni vedel, kdo je streljal prvi, zato mi je priporočil, da podrobnejše podatke poskušam dobiti na občinskem štabu TO. To sem tudi storil in

kmalu izvedel, da je ranjeni teritorialec Ivan Bukšek iz Žetal.

Vojaki jugoslovanske armade naj bi uporabljali prepovedano strelivo s krogami, ki se ob stiku s ciljem razletijo. Nekaj podobnega kot zloglasne dum-dum krogle. Pozneje sem poklical v ptujsko bolnišnico, kjer so mi povedali, da je Ljubo Toš našega teritorialca že operiral in da je zu-

Po nočnem streljanju pripadnikov JLA pred poslopjem Radia-Tednika so si kraj dogodka ogledali pripadniki milice in slovenske teritorialne obrambe. Na tleh so bile le še kaplje krvi in tulci bojnih nabojev JLA. Ptuj, 28. junija 1991. Foto: Martin Ozmec

naj smrtni nevarnosti. Vse to sem sproti poročal tudi po Radiu Ptuj, tako da smo si vsi vsaj malo oddahnili.

Nekaj po eni uri zjutraj pa smo spet slišali strele iz smeri starega pokopališča. Spet sem vprašal na štab TO, kaj se dogaja, pa so mi odgovorili, da tudi oni še ne vedo. Ure do prvega svita so bile dolge celo večnost in niti za trenutek nismo zatisnili oči. Klicali so nas od vsepovsod in želeli vedeti, ali smo vsi na varnem in zdravi. Tudi mi smo klicali druge novinarske kolege, da bi o dogodku čim prej poročali naprej, vsem našim.

Nikoli ne bom pozabil petkovega svita. Sonce je obsijalo naše mesto, kot da se ne bi nič zgodilo. Ptice so veselo čivkale in se otresale dežnih kapljic. Previdno sem odklenil vrata in se odpravil na ogled okolice naše stavbe. Kakih 15 metrov proti stanovanjskim hišam je bilo na tleh več praznih tulcev. Nisem jih štel. Kmalu so se mi pridružili še policisti in pripadniki teritorialne obrambe

in si kraj dogodka natančno ogledali. Nekaj metrov naprej smo na asfaltu opazili sledove rafala in več krvavih madežev, tik ob naši stavbi je bila v drevesu velika luknja, ki jo je naredila morilska krogla JLA. Vrtčevska posoda za smeti pa je bila od strelcev nekajkrat preluknjana, ob pogledu na otroški vrtec me je stisnilo pri srcu. Mojega morečega nočnega dežurstva je bilo konec in zagotovo bo to zadnje, na kar bi kdaj koli pozabil.²⁶

Petek, 28. junija 1991

Ob 6. uri zjutraj se je javil poveljnik oddelka za Ljudsko obrambo Milan Fišer in potrdil včerajšnje izjavo. Povedal je tudi, da so se nekateri odzvali na poziv predsedstva RS o pres-topu in ta skupina je že izrekla lojalnost RS. Prav tako se je javila večja skupina občanov in ponudila svoje sodelovanje v TO. Pri njih so izvedli pregled stopnje izurjenosti in znanj ter jih razporedili. Milan Fišer je občane še pro-sil, naj bodo strpni in upoštevajo ukrepe TO. Ponoči je izvršni svet sprejel sklep o prekinitvi nasilnih aktivnosti. Ptujčanke in Ptujčane so pozvali, naj bodo mirni, gredo na delo, ker so tako doma kot v službi ali na poti varni.²⁷

Iz Ormoža sta poročala Franci Golob in Vida Topolovec. Oba sta povedala, da je bila noč mirna. Slišijo streljanje v smeri Ljutomera. Na slovensko-hrvaški meji v Središču ob Dravi je JLA uničila kontejner, ki naj bi služil kot hiška na mejnem prehodu s Hrvaško.²⁸ V ormoških podjetjih ne delajo. Kasneje je Vida Topolovec sporočila, da se je tankovska enota (oko-li 40 tankov) pričela zbirati pred mostom na hrvaški strani. Del enote je iz Ormoža krenil proti Žerovincem, drugi del pa čez Kamenšek. Obe enoti sta naleteli na barikade. Slišali so streljanje.²⁹

Ob 7. uri je Martina Ozmecca zamenjala Nataša Vodusek, ki je dopoldan večkrat preb-rala obvestila o tem, da sta zaradi blokad mo-tena železniški in cestni promet, da so otroke iz vrtcev na Raičevi in Med vrti zaradi varnos-ti preselili na Potrčevo, slavnostna podelitev spričeval in druge prireditve odpadejo.

Iz Ormoža je Vida Topolovec javila, da so imeli znak za splošni preplah, mesto je praz-no, v trgovinah dovolj živil.³⁰

Dopoldan so poklicali bolnišnico Ptuj in di-ректор Lojze Arko je povedal, da so v priprav-ljenosti, zlasti kirurški oddelek. **Do sedaj je bilo pet poškodovanih:** Ivan Bukšek (TO), Jovica Pešić (JLA), Franc Ketiš (TO), Smiljan Trop (TO) in Janez Zelenik (milica). Prva dva sta še na intenzivni negi, ostali so že v domači oskrbi. Lojze Arko je povedal, da **so paciente, ki niso nujno hospitalizirani, z rešilci odpe-ljali domov.**³¹ O tem je Majda Goznik napi-sala dva prispevka.³²

Med obvestili, ki se ponavljajo, so tudi nova, in sicer so učenci OŠ Hajdina, ki so v šoli v naravi, sporočili, da so dobro,³³ dobro so tudi bolniki v psihiatrični bolnišnici Ormož.³⁴ V tovarni Labod Delta popoldanska izmena ne bo delala.³⁵

27 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 28. 6. 1991 ob 6.00, št. 02.

28 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 28. 6. 1991 ob 6.33, št. 04.

29 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 28. 6. 1991 ob 6.50, št. 05.

30 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 28. 6. 1991 ob 7.00, št. 06.

31 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek, 28. 6. 1991, št. 11.

32 Goznik, Majda: Med ranjenci v pruski bolnišnici, *Tednik*, 4. julij 1991, št. 26, str. 5. Goznik, Majda: Zdravstvo v vojnih razmerah, *Tednik*, 4. julij 1991, št. 26, str. 12.

33 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 28. 6. 1991, št. 13.

34 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 28. 6. 1991, št. 14.

35 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 28. 6. 1991, št. 15.

Popoldan je službo prevzela Darja Lukman, ki je postregla s podatki, da so trije občani, zaposleni v kasarni, želeli pogovor s predstavniki TO. Seznanili so jih s pogoji prestopa. Miran Fišer je povedal, da so že mnogi potrkali na njihova vrata. Kražani v bližini kasarne (cesta Olge Meglič) so sporočili, da nimajo elektrike. Iz Elektra so sporočili, da jih žal ne morejo priklopiti, ker je vod povezan s kasarno.³⁶

Popoldan sta se v studiu oglasila Vojteh Rajher in Branko Brumen. Med oddajo so se javili kražani Spuhlje, ki so povedali, da tudi oni nimajo elektrike. Odzvali so se iz Elektra in pojasnili, da so vojašnici danes okoli 9. ure odklopili elektriko. Ker si ne upajo bližje vojašnici, so žal prizadeta tudi nekatera gospodinjstva. Brez elektrike je 70 gospodinjstev.

Vojteh Rajher je povedal, da so **pripadniki JLA želeli stopiti v stik z občinsko oblastjo**. Dobili so se na dogovorjeni lokaciji in vsaka stran je povedala svoje zahteve. Pripadniki JLA so zagotovili, da ne bodo uporabili ognja iz političnih razlogov. V zameno so prosili, da jim vzpostavijo tehnične zveze, dopustijo varno dostavo hrane in da lahko nemoteno uporabljajo sanitetno vozilo. Prosili so tudi, naj občani ne vznemirjajo njihovih članov družin.

Sledilo je nujno obvestilo, republiški štab RS je podal navodili: **lokalne radijske postaje naj opozorijo prebivalstvo, da se brez potrebe naj ne zadržujejo na cestah in ulicah, zlasti ne otroci, in naj se prebivalstvo seznanijo z lo-**

*Po strelskem incidentu pred uredništvom Radia-Tednika so v ptujski bolnišnici oskrbeli in operirali ranjenca; levo je Ivan Bukšek iz Žetal, pripadnik slovenske TO, desno Mladen Jakšič iz Reke, vojak JLA. Ptuj, 28. junija 1991
Foto: Martin Ozmec*

kacijami zaklonišč in jih označi ... (zmanjka kasete, op. avtorice).³⁷

Popoldan je mikrofon prevzela Nataša Vodušek. Povedala je, da je klicalo veliko občanov, ker so slišali streljanje v okolici Borla. Poklicali so pristojne, ki so sporočili, da gre za taktiko zavajanja. Pripadniki JLA streljajo v zrak in namerno vzbujajo pozornost, nekje drugje pa pripravljajo akcijo. Občane prosijo, naj bodo pozorni.³⁸

Zvečer je imela Nataša Vodušek pogovor z novinarjem Vladimirjem Voduškom, dopisnikom iz Beograda. Povedal je, da tam vlada zmeda. Ante Marković je nezadovoljen s tem, kar počne JLA, ki očitno deluje samovoljno.

36 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 28. 6. 1991, št. 18.

37 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 28. 6. 1991, št. 22.

38 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 28. 6. 1991, št. 23.

Srbsko javno mnenje pa je na strani vojske.³⁹ Tik pred iztekom dneva ob 23.55 je sledilo

pomirjujoče obvestilo: **ustavljene so vse aktivnosti proti RS.**⁴⁰

Sobota, 29. junija 1991

Že ob 5. uri zjutraj se je iz studia oglasila Nataša Vodušek in povedala, da je sicer noč v Ptujju in Ormožu minila mirno, da pa so pred nekaj minutami **zaznali strele v Novi vasi**. Izvedela je, da je šlo za obračun med vojakoma, pripadnikoma JLA. Ranjenega so odpeljali v bolnišnico.⁴¹ Vida Topolovec pa je povedala, da so **v Razkrižju slišali streljanje**, Milan Čuš pa, da so slišali **streljanje tudi v Kidričevem, pri Destrniku in v Novi vasi pri Ptujju**.⁴²

Kasneje smo izvedeli, da je vojak JLA ustrelil drugega vojaka JLA (Hrvata iz Reke), ker je napačno ocenil položaj. Ranjeni se zdravi v bolnišnici. Sporočili so, da bodo **sedaj, ko je sklenjeno premirje, umaknili nekatere blokade, da bi promet lahko stekel**.⁴³ Vida Topolovec je ves dan poročala o dogodkih iz Ormoža in okolice.

Popoldan se je javil Milan Čuš in povedal, da se je **v Prešernovi ulici zgodil incident**. Sprva

so mislili, da je oseba umrla (tako je poročala RTV Slovenija), a se je izkazalo, da je pripadnik posebne enote milice Franc Širovnik živ, vendar ranjen. Kasneje smo izvedeli, da so ga iz ptujske bolnišnice prepeljali v mariborsko, zvečer pa, da je operacija uspela. Milan Čuš je potrdil, da **strelji niso bili od pripadnikov JLA**.⁴⁴ Franci Trop (Elektro Ptuj) je sporočil, da so gospodinjstvom na Vičavi in v Spuhlji priklopili elektriko.⁴⁵

Dogajanje so budno spremljali tudi starši vojakov, pripadnikov JLA. Ne pozabimo, da so takrat vojaški rok služili mladeniči, stari okoli 18 let. **Starši iz vseh republik so začeli iskati svoje otroke, ki so služili v Sloveniji**. Zaskrbljeni so bili tudi starši slovenskih fantov, ki so služili v JLA. Mag. Janez Merc je sporočil, kje lahko starši dobijo informacije o slovenskih fantih.⁴⁶

39 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 28. 6. 1991, št. 25.

40 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 28. 6. 1991, št. 26.

41 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 29. 6. 1991, ob 5.00, št. 02.

42 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 29. 6. 1991, ob 5.30, št. 04.

43 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 29. 6. 1991, ob 6.00, št. 05.

44 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 29. 6. 1991, št. 09, 12, 16.

45 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 29. 6. 1991, št. 10.

46 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 29. 6. 1991, št. 14.

Nedelja, 30. junija 1991

V nedeljo zjutraj se je prvi oglasil Jože Bračič in povedal, da je bila noč v Ptujju in Ormožu mirna.⁴⁷

Naslednje javljanje je bilo v času **alarma za nevarnost zračnega napada**. Po valovih radia Ptuj so sporočili, kje so zaklonišča. Opozarjali so tudi, naj ob odhodu v zaklonišče v stanovanju izključijo vse inštalacije: zaprejo plinske jeklenke, izklopijo glavne električne varovalke in zaprejo vodovodni ventil. Opozorili so, naj občani delujejo mirno in najprej poskrbijo za otroke in starejše. Večkrat so se javili in obveščali, da nevarnost zračnega napada še ni minila.⁴⁸ Jože Bračič je zaklonišča opisal v Tedniku. Ugotovil je, da je z zakloniščnimi mesti v celoti pokrito le naselje Rabelčja vas. V starem mestnem jedru je primernih okoli 40 kleti, ki pa bi jih bilo potrebno usposobiti.⁴⁹

Direktor bolnišnice Ptuj Lojze Arko je povedal, da je v bolnišnici vse pripravljeno in da so vsi bolniki na varnem. Poslušalce ptujskega radia je tudi obvestil, da bodo v primeru, da bi bila pot čez dravski most onemogočena, bolniki pomoč dobili na desnem bregu Drave v Kidričevem in Majšperku.⁵⁰

Z Radia Ptuj so sporočili, da 1. in 2. program Radia Slovenije ne oddajata, a so oddajnik

hitro popravili.⁵¹ Nataša Vodusek je v obvestilih večkrat prebrala poziv, ki so ga napisali svojci vojakov in starešin, ki so v kasarni Ptuj in Kidričevo. Pozvali so jih, naj prestopijo v TO.⁵²

Popoldan sta delo v studiu radia prevzela Darja Lukman, ki se je pogovarjala s Petrom Vesenjacom, Brankom Brumnom, Vilijem Trofenikom in Tomažem Neudauerjem,⁵³ in Davorin Jukić. Predvajan je bil intervju Jožeta Šmigoca, ki se je pogovarjal s pribežnikoma iz ptujске kasarne. Povedala sta, da so v kasarni sami mladi fantje in da so bili lačni. Ponoju pride oče.⁵⁴ Dan so zaključili z novico, da bodo avtobusi od jutri, torej od ponedeljka, vozili po običajnem voznem redu.⁵⁵

Po preklicu nevarnosti zračnih napadov se prebivalci s potovalkami, odejami in hrano vračajo domov. Ptuj, 30. junija 1991. Foto: Martin Ozmec

47 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 30. 6. 1991, št. 01.

48 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 30. 6. 1991, št. 06, 09, 22.

49 Bračič, Jože: Dobro, da imamo zaklonišča, Tednik, 1991, št. 26, str. 13.

50 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 30. 6. 1991, št. 08.

51 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 30. 6. 1991, št. 12.

52 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 30. 6. 1991, št. 13.

53 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 30. 6. 1991, ob 18.55, št. 26.

54 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 30. 6. 1991, št. 22.

55 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 30. 6. 1991, št. 27.

Ponedeljek, 1. julija 1991

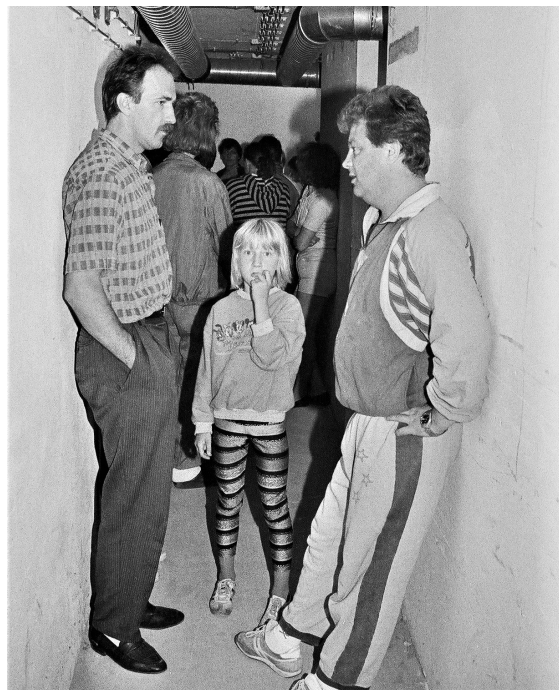
Že zjutraj so sporočili, da **avtobusni promet poteka kot običajno**, da občani lahko **prijavijo vojno škodo** in da sta se z vlakom vrnila dva razreda učencev OŠ Hajdina iz šole v naravi.⁵⁶ Vida Topolovec je povedala, da se **razmere na Ormoškem še niso umirile**.⁵⁷ JLA je še v Središču ob Dravi, kjer je 15 vozil. Opazili so, da so vojaki JLA utrujeni in nervozni.⁵⁸

Popoldan so občani sporočili, da primanjkuje plina,⁵⁹ da je dnevna omejitev dviga denarja na dva čeka po 3.000 dinarjev in da je 4. julij dela prost dan.⁶⁰ Ker so pribežniki povedali, da **v kasarni vlada lakota**, je občinski oddelek za ljudsko obrambo ob 13. uri v kasarno odpeljal 200 kg kruha in 45 kg mesa, kar je zadoščalo za en dan.⁶¹

Torek, 2. julija 1991

Malo pred 6. uro zjutraj so prebrali poročila in povedali, da je bila noč mirna.⁶² Poklicala je poslušalka in povedala, da je žalostna in pretresena, ker je po radiu slišala, da občani Ptuja **šikanirajo družinske člane oficirjev**, ki so zaposleni v vojašnici. Stanuje v bloku zraven »oficirskega« in pravi, da to ni res.⁶³

Dan je presekal alarm: nevarnost zračnega napada. Med tem časom, ko je bila za območje Ptuja razglašena nevarnost zračnega napada, so predvajali posnetek, ki ga je za Radio Maribor posnela Nevenka Dobljekar. Sporočila je, da je bil alarm v Mariboru in Ptuju. Ker je imela RTV Slovenija onesposobljen oddajnik (zaradi letalskega napada na odda-

V tišini in s strahom v očeh so prebivalci v času nevarnosti zračnega napada čakali, kaj se bo zgodilo.

Foto: Martin Ozmec

56 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 1. 7. 1991, št. 03.

57 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 1. 7. 1991, št. 05.

58 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 1. 7. 1991, št. 11.

59 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 1. 7. 1991, št. 08.

60 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 1. 7. 1991, št. 07.

61 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 1. 7. 1991, št. 09.

62 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 2. 7. 1991, št. 01.

63 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 2. 7. 1991, št. 03.

jnike), je gledalce povabila, da jih spremljajo na frekvencah programa Zagreb 2, ki je preko oddajnika Sljeme predvajal program RTV Slovenija.⁶⁴

Ko so preklicali nevarnost zračnega napada, so novico večkrat ponovili po Radiu Ptuj, Darja Lukman pa je na pobudo TO prosila občane, naj **doma ne prižigajo luči, zlasti ne zunaj**. Sporočili so tudi, da bodo 4. julija, ko je dela prost dan, od 8. do 12. ure obratovale dežurne trgovine.⁶⁵ Ob 22. uri se je oglasila Nataša Vodušek. Povedala je, da so poslušalci sporočili, da so **iz vojašnice izstrelili dve zeleni raketi, kar pomeni premirje**.⁶⁶

Stanovalci bloka na Arbajterjevi ulici 9 so po alarmu za nevarnost zračnega napada letal JLA poiskali zavetje v začasnem zaklonišču v kletnih prostorih bloka. Ptuj, 30. junija 1991. Foto Martin Ozmec

Sreda, 3. julija 1991

V jutranjih poročilih so povedali, da je bila noč mirna, a le na videz. Miran Fišer je povedal, da so se **ponoči v kasarni pripravljali na izhod** z orožjem. Da bi videli, kaj se dogaja v kasarni, so člani TO razstrelili svetlobno raketo. Okoli 4. ure zjutraj je bila možnost zračnega napada. **Vojteh Rajher in Živorad Stojanović sta mirno rešila problem**.

Sledila so obvestila: nakup novih slovenskih zastav je od danes mogoč v trgovini Repriza, bencinski servis na Potrčevi je namenjen varnosti in gospodarstvu, drugi servisi delujejo kot običajno. Na upravo za družbene prihodke občine Ptuj lahko občani prijavijo

vojno škodo. Kreditna banka Maribor posluje brez posebnosti. 4. in 22. julija sta praznika in dela prosta dneva. Republiški sekretariat za finance je odprl devizni račun za pomoč Sloveniji. Vrtec obratuje na Potrčevi, železniški in avtobusni promet vozita kot običajno, Jeruzalem Ormož, sadjarstvo vabi na obiranje jagod, vse prireditve odpadejo, komunala dela kot običajno. Jutri, na praznik, bosta dežurni trgovini Živila in Hajdina. Časopis Tednik bo zaradi praznika izšel v petek.⁶⁷

Poklicala je Vida Topolovec in povedala, da so v Središču ob Dravi, na Kogu in v Gruškovju premiki vozil. Sicer je mirno, tovarne dela-

⁶⁴ KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 2. 7. 1991, št. 04.

⁶⁵ KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 2. 7. 1991, št. 13.

⁶⁶ KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 2. 7. 1991, št. 14.

⁶⁷ KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 3. 7. 1991, št. 01.

jo, hrane je dovolj, trgovine bodo tudi jutri (čeprav je praznik) odprte do 11. ure, časopisov pa danes v Ormožu še niso dobili.⁶⁸

Ker **obstaja ponovno nevarnost letalskega napada**, pozivajo vse predsednike hišnih svetov, da poskrbijo za zaklonišča. Občane prosijo, da v zakloniščih spoštujejo red. Prav tako jih opozarjajo, naj ne zapuščajo zaklonišč, preden je naznanjen znak za konec nevarnosti. V občinskem štabu za narodno zaščito so pripravili pravila, kako ravnati v primeru letalskega napada in drugih nevarnosti. Navodila bodo delili tudi po blokkih in avtomobilih.⁶⁹ Ker je klicalo veliko občanov, da zaklonišča niso varna, nekatera celo zaklenjena, je mag. Janez Merc povedal, da so sedaj **zaklonišča odprta 24 ur**, poskrbeli so tudi za varnost. Prebivalci, ki nimajo zaklonišč, naj si uredijo pomožna zaklonišča, pazijo naj na zatemnitev oken, v prostoru naj bosta tudi radio in prva pomoč.⁷⁰ Jože Bračič je povedal, da so poslušalci opozorili, da so kmetje kljub alarmu delali na njih. Mag. Janez Merc je povedal, da mnogi alarma niso slišali, zato je predlagal, da imajo ob sebi radijski sprejemnik.⁷¹

Poklical je Anton Bolkovič, predsednik krajevne skupnosti Kog, in povedal, da se je kolona vozil peljala čez Kog proti Gomili, kjer jih je pričakala ovira na cesti. **Boj je trajal eno**

uro. Ker ovire niso mogli prebiti, so se obrnili in ponovno peljali čez Kog. **Streljali so vse povprek, žrtev ni bilo**. Zagorelo je tudi splotje, gasilci zaradi tankov in zapor ne morejo do kraja požara, ljudje gasijo sami.⁷² Nato sta se javila še poslušalca. Poročala sta o stanju na Kogu, streljajo tudi v Jastrebcu in Gomili. Gasilci ne morejo do hiš, ki gorijo.⁷³

Ponovno je poklical Anton Bolkovič in povedal, da gorijo tri hiše (prva informacija je bila napačna). Požare so pogasili. Ranjenih ni bilo. JLA je s Koga odšla, stanje se je umirilo. Na Gomili je zagorel tank.⁷⁴ Poklical je še Zdravko Hlebec s Koga in povedal, da so se tanki umaknili, v Jastrebcih so ogenj pogasili, tudi v Gomili, tam so jim na pomoč prišli sosede Hrvti. JLA premirja ne spoštuje.⁷⁵

Iz studia so poklicali predsednico občinske **organizacija RK Ptuj Zaliko Obran**, ki je povedala, da **pomagajo pribežnikom**, pomagajo tudi vsem, ki iščejo svojce.⁷⁶

Po obvestilih Radia Slovenija slišimo še lokalna obvestila. Gasilska zveza je pozvala vsa gasilska društva, da se ob 17. uri dobijo na UKV kanalu. Predsednik skupščine občine Ptuj je sporočil, da je 1. julija 1991 prejel **pismo** Marte Čevik iz Celja, **sestre Dušana Kvedra**, v katerem prosi, da odstranijo ime

68 KIPP; Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 3. 7. 1991, št. 03.

69 KIPP; Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 3. 7. 1991, št. 04.

70 O zakloniščih je Jože Bračič napisal članek: Dobro, da imamo zaklonišča, *Tednik*, 4. julij 1991, št. 26, str. 13.

71 KIPP; Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek, 3. 7. 1991, št. 09.

72 KIPP; Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 3. 7. 1991, št. 05.

73 KIPP; Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 3. 7. 1991, št. 06 in 07.

74 KIPP; Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 3. 7. 1991, št. 10.

75 KIPP; Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 3. 7. 1991, št. 11.

76 KIPP; Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 3. 7. 1991, št. 08.

kasarne, ki se imenuje po narodnem heroju Dušanu Kvedru.⁷⁷ V studiu se je oglasila Anka Osterman, direktorica Centra za socialno delo, in **prosila občane, da poskrbijo tudi za sosede**, če ti zaradi starosti, bolezni potrebujejo pomoč. V primeru, da to ni mogoče, naj obvestijo center.⁷⁸ Iz Središča ob Dravi se javil

Ivan Kosi in povedal, da je v Središču okoli 30 vozil.⁷⁹ Med obvestili so prebrali tudi izjavo Živorada Stojanovića, komandanta kasarne, **ki je trdil, da sta ženi oficirjev izgubili službi**. Na to sta se odzvala delodajalca in povedala, da sta delavki na dopustu.⁸⁰

Četrtek, 4. julija 1991

Dopoldan so med drugimi obvestili sporočili, da je dežurna organizacija RK Ptuj, kjer zbirajo podatke o vojaki v ptujski kasarni. Na Kogu je bilo mirno, pomoč so obljubili iz sosednjih krajev. V vrtec sprejemajo tudi otroke nižjih razredov, odprta je proga Ormož–Čakovec, Tednik izide v petek, banke delajo običajno, prireditve odpadejo.⁸¹ Vsem zaposlenim v Delti še sporočajo, da jutri začnejo z rednim delom.⁸²

Darja Lukman je prebrala poročilo Majde Goznik o tem, kako smo **v Ptuj sprejeli starše vojakov iz ptujske kasarne**. Živorad Stojanović jim bo to omogočil, sinov pa ne morejo odpeljati domov, ker bi to pomenilo, da dezertirajo. Staršem je zagotovil, da so vojniki varni in da bodo lahko šli na proste vi-

kende ali dopuste čez 10–15 dni. Domov bo odšlo 14 pribežnikov. Na seji IS so povedali, da je do sedaj prebeglo 20 aktivnih častnikov, 19 civilnih oseb in 34 vojakov. Sledila so obvestila.⁸³

Pripadniki hrvaške vojske so po svoje fante, ki so služili vojaščino v ptujski vojašnici in so iz nje pobegnili, prišli z avtobusom, v vojaških uniformah in oboroženi. Ptuj, parkirišče ob ptujski tržnici, 4. julija 1991. Foto: Martin Ozmec

77 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 3. 7. 1991, št. 11, 17.

78 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 3. 7. 1991, št. 13.

79 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 3. 7. 1991, št. 14.

80 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 3. 7. 1991, št. 19.

81 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 4. 7. 1991, št. 05, 06.

82 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 4. 7. 1991, št. 07.

83 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 4. 7. 1991, št. 08.

V studio je poklical Vili Trofenik, predsednik skupščine občine Ormož, in sporočil številko žiro računa za pomoč Kogu. **Med ljudmi** še vedno **vlada strah, tanki so še vedno tu**. Prihajajo pa vojni mehaniki, ki pripravljajo tanke, da jih odpeljejo. Zaenkrat so tanke izrinili

s cest, zato so te prevozne. Ljudje lahko poleg finančne pomoči pomagajo tudi z gradbenim materialom, kritino in živinsko krmo. Sicer se življenje normalizira. Prebivalci se vračajo v mesto. Most je prehodan, a le za pešce. Poškodovanih je veliko cest.⁸⁴

Petek, 5. julija 1991

*Pripadniki hrvaške vojske so prišli po svoje fante, ki so služili vojaški rok v ptujski vojašnici in od tam pobegnili. Ptuj, parkirišče pred tržnico, začetek julija 1991
Foto: Martin Ozmec*

Iz TO so sporočili, da že **umikajo blokade na mejnih prehodih Gruškovje, Leskovec, Zavrč**. Nekaj težav je bilo na Borlu. V podje-

tjih delajo, trgovine so dobro založene.⁸⁵ Stanje se normalizira. Sledila je novica iz železniške postaje: proga Ormož–Murska Sobota je ponovno prevozna. **Danes je izšel Tednik**.⁸⁶ Oglasil se je Lojze Arko in povedal, da so vsi pacienti dobro, od danes naprej so dovoljeni obiski bolnikov. **V mestu je živahno, ptujska tržnica je polna ljudi**.⁸⁷ Sledilo je obvestilo, da je **cesta do Hrvaške prevozna**, do Maribora pa še ne.⁸⁸ Iz mariborske bolnišnice so sporočili, da ranjenec Fran Širovnik uspešno okreva.⁸⁹ Sestal se je izvršni svet občine Ptuj, izčrpno poročilo je podala Majda Goznik, prebral pa Martin Ozmec.⁹⁰

V studiu se je oglasil Ivo Ciani, ki je pripravil **reportažo o cestnih zaporah**. Ustavil se je na Borlu. Govoril je s predstavniki TO. Fantje so povedali, da so jih **domačini** vseskozi zalagali tudi s kavo, ob **polnoči so jim prinesli celo palačinke**. Pot ga je vodila v Leskovec,

84 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 4. 7. 1991, št. 10.

85 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 5. 7. 1991, št. 01.

86 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 5. 7. 1991, št. 03.

87 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 5. 7. 1991, št. 04.

88 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 5. 7. 1991, št. 05.

89 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 5. 7. 1991, št. 06.

90 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 5. 7. 1991, št. 07.

na mejni prehod Cvetlin, kjer so bili pomešani pripadniki slovenske in hrvaške milice. Govoril je z desetnikom Oreškom iz Hajdine. **Kavo jim je nosil vaški župnik.** Radio in TV imajo, saj so jim ju prinesli domačini. Nato je obiskal še Gruškovje, kjer je posnel pogovor s poročnikom Brankom Ficijanom. Povedal je, da so danes zjutraj odstranili ovire in počistili minsko polje.⁹¹

Studio je obiskal Edvard Kozel, požarni inšpektor. Povedal je, da je **hramba motornega bencina in jeklenk plina v kletnih prostorih in garažah prepovedana.** Na vprašanje Martina Ozmeča zakaj so v času nevarnosti zračnega napada vozili gasilski avtomobili, je Edvard Kozel pojasnil, da morajo člani gasilskega društva v takih trenutkih vozila takoj prestaviti na varne lokacije. Sicer pa so se do-

govorili, da za manjše požare ne bodo vklopili sirene, da ne bi po nepotrebem vznemirjali ljudi. Do sedaj na Ptujju ni bilo požara.

Okrog 12. ure so odprli vrata ptujske vojašnice, kar so izkoristili številni mladi vojaki in prebežali. Republiški organi bodo mladim omogočili varen odhod domov.⁹²

Izvršni svet občine Ptuj poziva, naj vsi prizadeti podajo pisno izjavo o vojni škodi do 8. julija 1991. Poklical je Vili Trofenik in povedal, da so ocenili vojno škodo, ki znaša 350 milijonov dinarjev. Gospodarska škoda še ni ocenjena. Pohvalil pa je takojšnjo pomoč. Iz Mozirja bodo poslali les, ljubljanski obrtniki in zasebniki gradbeni material, Kmečka zveza pa krmo.⁹³

Sobota, 6. julija 1991

Dopoldan se je javila Vida Topolovec in povedala, da so ocenjevali škodo na cestah in hišah. **Škoda je velikanska. Pomoč prihaja iz vse Slovenije.** Jutri bo te kraje obiskala vlada.⁹⁴ Jože Bračič je povedal nekaj obvestil. Ptuj je preletel helikopter z oznako RK in pristal ob skladišču na Potrčevi cesti ter odložil nekaj paketov. Sledila je redna oddaja Pogovor o kmetijstvu.⁹⁵

Popoldan se je poročilo nanašalo na sejo izvršnega sveta, kjer so imenovali komisijo za oceno škode. **Barikad ni več.** Dosedanja uporaba težkih motornih vozil, delovnih strojev in drugih vozil v barikadah je po grobi oceni doslej znašala 8,2 milijona dinarjev. V podjetjih pospešeno zbirajo podatke o škodi.⁹⁶

91 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 5. 7. 1991, št. 07.

92 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 5. 7. 1991, ob 13.47, št. 08.

93 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 5. 7. 1991, št. 12, 13, 14, 15.

94 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 6. 7. 1991, št. 02.

95 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 6. 7. 1991, št. 03.

96 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 6. 7. 1991, št. 04.

Nedelja, 7. julija 1991

Zjutraj je pozdravila Nataša Vodušek, ki je povedala, da so od četrтка, 27. junija, s poslušalci 24 ur na dan. Poročajo o dogodkih v Ptujju in Ormožu, prebirajo obvestila, ki so pomembna za ta čas, za čas vojne. Prebrala je povzetek vseh dogodkov prejšnjega tedna in zaključila: »Dnevi, ki smo jih in jih še preživljamo, so dnevi preizkušenj, dnevi zrelosti, izpit humanosti, pomoči sočloveku, strpnosti

... Bodimo in ostanimo ljudje.«⁹⁷

7. julija je bila podpisana **brionska deklaracija**; dogovorili so se o **premirju, 3-mesečnem odlogu akcij** in mirnem reševanju nadaljnjih korakov pod budnim očesom Evropske skupnosti.⁹⁸

Ponedeljek, 8. julija 1991

Pogled na nov mednarodni mejni prehod Gruškovje pri Podlehniku. Za delo policije in carine so začasno postavili zabojsnike. Foto: Martin Ozmeč

Prve jutranje novice so bile običajne novice. Darja Lukman je predstavila ekipo in prebrala novice. Poveljnik območnega štaba Miran Fišer je poročal, da **obe strani spoštujeta prekinitve ognja**. Do danes (**8. julija**) je iz **ptujske vojašnice pobegnilo več kot 100 vojakov**. Po najboljših močeh jim pomagata oddelek za LO in Rdeči križ.⁹⁹

Naslednji prispevek je pripravila Majda Goznik. Pogovarjala se je z mag. Janezom Mercem, načelnikom oddelka za ljudsko obrambo. Pogovor je tekkel o prebeglih vojaki. Povedal je, da **vojakom takoj omogočijo, da pridejo v stik s svojimi domačimi**, potem organizirajo prevoz domov, kjer se vojaki javijo in od tam odslužijo vojaški rok, ki jim je še ostal. Teh vojakov je vsak dan več. Prav tako je povedal, da je v

⁹⁷ KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 7. 7. 1991, št. 01.

⁹⁸ KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 7. 7. 1991, št. 03.

⁹⁹ KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 8. 7. 1991, ob 14.00, št. 01.

Upravnik Carinarnice Maribor Mirko Vajngerl (levo) je vodji obmejnega policijskega okoliša v Gruškovju Milanu Volgemutu zaželel uspešno in varno delo. Gruškovje, 6. oktobra 1991. Foto: Martin Ozmec

JLA v Jugoslaviji še 87 ptujskih vojakov in da jih bodo skušali vrniti domov. Starše prosijo, da čimprej sporočijo zadnje podatke o vojnih postah svojih sinov, ker so imeli prekomande in ne vedo natančno, kjer so.¹⁰⁰

Zadnjo posneto oddajo Včeraj, danes, jutri je pripravil Ludvik Kotar, tehnično uredil Davorin Jukić, prebral pa Marjan Nahberger. Povzel je dogodke prejšnjih dni. Prijavljene škode je za 17 milijonov dinarjev. Začela se je žetev. Odpadle so vse kulturne prireditve. Včeraj je bila svečana nova maša. Učenci srednješolskega centra lahko dvignejo spričevala. **Danes sta začela z rednim delom Zgodovinski arhiv Ptuj in**

Pokrajinski muzej Ptuj, Ljudska in študijska knjižnica pa je poslovala po poletnem delovnem času.¹⁰¹

Veliko je bilo dogodkov posebnega programa in vse so predvajali brez glasbene podlage. Resnost teh posnetkov zaznamo šele na koncu, ko zadnji dan predvajanih posnetkov poslušamo oddaje, kmetijske nasvete in oddajo Včeraj, danes, jutri, ki zvenijo popolnoma drugače.

6. oktobra 1991 smo odprli nov mejni prehod Gruškovje z Republiko Hrvaško. **Zadnji vojaki JLA so Slovenijo zapustili 26. oktobra 1991.**

100 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 8. 7. 1991, št. 02.

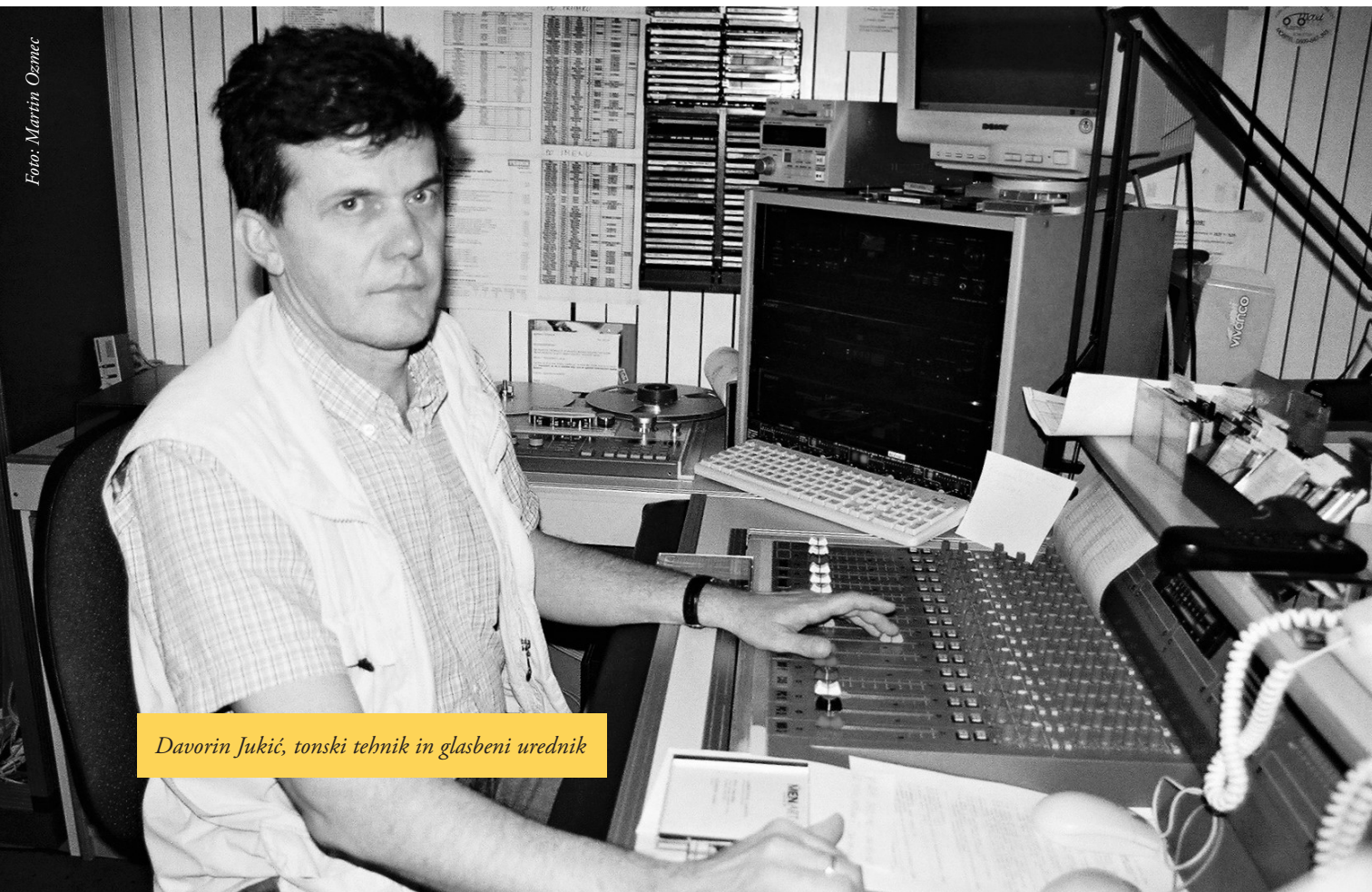
101 KIPP, Vojna za Slovenijo – zvočni posnetek 8. 7. 1991, št. 05.

PREDAJA ZVOČNIH POSNETKOV V HRAMBO PTUJSKI KNJIŽNICI

»Danes je z zakonom določeno, da morajo radijske hiše snemati in arhivirati ves program, seveda za določen čas. To nam omogoča sodobna digitalna tehnika; celodnevni spored lahko shranimo na CD, večletnega pa na trdi disk.

V devetdesetih letih prejšnjega stoletja ni bilo tako, tehnične možnosti so bile predrage za lokalne radijske postaje in zato programa nismo snemali. V tistem času je Radio Ptuj prenašal 1. program Radia Slovenija, med 14. in 19. uro pa oddajal lastni program na ultrakratkem

Davorin Jukić, tonski tehnik in glasbeni urednik

Pripadniki slovenske teritorialne obrambe so v času vojne za Slovenijo med varovanjem uredništva Radia-Tednika v objektu na Raičevi 6 bivali noč in dan; medtem ko so bili eni budno na straži, so drugi počivali, sprva kar na tleh. Ptuj, 27. junija 1991. Foto: Martin Ozmec

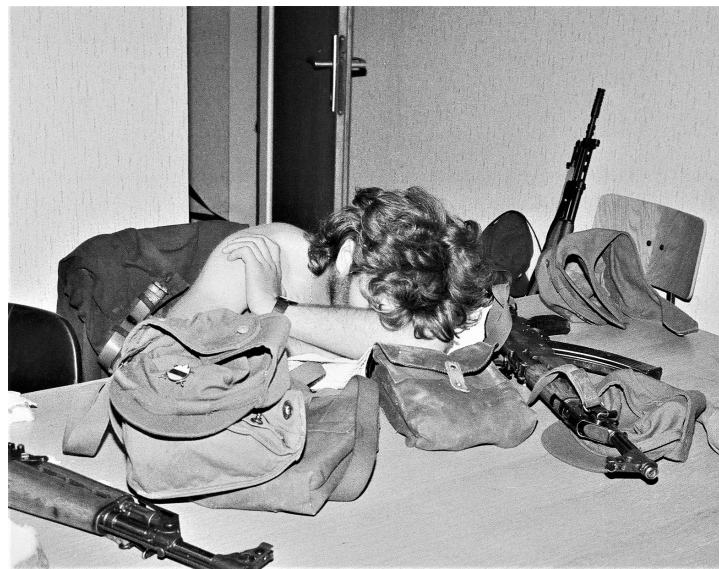
valu 94,7 MHz in srednjem valu 1485 KHz. Ko se je začela vojna, 27. junija 1991, smo se v uredništvu odločili, da se Radio Ptuj oglašča 24 ur v živo in vmes prenaša Radio Slovenija. Tehniki smo se, na mojo pobudo, odločili, da bomo snemali oglašanja Radia Ptuj. Snemali smo na avdio kasete, analogno, kar pomeni, da ni bil zabeležen čas posnetka.«¹⁰²

Davorin Jukić je poskrbel za varno hrambo kaset. Ko je šel v pokoj, se je posvetil digitalizaciji in urejanju posnetkov. Posnetke je kronološko uredil, ob 30-letnici vojne za Slovenijo pa jih podaril Domoznanskemu oddelku Knjižnice Ivana Potrča.

Čeprav je iz posnetkov zaznati, da so se do-

gajale napake (nekdo je pozabil vključiti kasetnik, obrniti kaseto, ni opazil, da se je kasetna ustavila), so odlični in edinstveni zapis takratnega dogajanja.

Zaključimo z zapisom Martina Ozmeča:¹⁰³ **»Medijska hiša Radio-Tednik pa je bila pomembna tudi zato, ker je v času vojne za Slovenijo v podstrešnih prostorih naše medijske hiše v Raičevi ulici ves čas vojne bivalo od 15 do 20 oboroženih pripadnikov Teritorialne obrambe Slovenije, za katere smo pridno skrbeli, jih redno obveščali o vsem, kar se je dogajalo zunaj, občasno pa smo jim nudili tudi prehrano, pijačo in z njimi kramljali ob kavici.**

Pripadnik slovenske teritorialne obrambe, utrujen in od nočnega dežja premočen, počiva kar za novinarsko mizo v uredništvu Radia-Tednika Ptuj, 27. junija 1991. Foto: Martin Ozmec

¹⁰² Jukić, Davorin: Spominski zapis

¹⁰³ V času vojne je bil Martin Ozmec pomočnik poverjenika občinskega poverjeništv za informiranje občine Ptuj. Poverjenik je bil Franc Lačen, direktor družbe Radio-Tednik.

Posebej pa sem ponosen na vse svoje tedanje sodelavce, kajti vsi po vrsti smo bili kot eno, bili smo povsem enotni, samozavestni in predvsem rodoljubni. Vsi po vrsti, prav vsi, od čistilke in administratorok, tehničnega in upravnega osebja, do novinarjev in urednikov ter seveda tedanjega direktorja, sedaj že pokojnega, Franca Lačna, smo spontano delovali enotno, samozavestno in narodno zaščitniško. Predvsem zaradi tega, ker smo se zavedali pomembnosti svoje medijske prisotnosti in sporočilne vrednosti domače informacije in domače besede.«¹⁰⁴

104 Ozmec, Martin: Spominski zapis

Utrujeni pripadniki slovenske teritorialne obrambe, ki so varovali poslopje Radia-Tednika, so se ob koncu 10-dnevne vojne v trenutku prelevili v prave veseljake. Zadonela je pesem o svobodi! Pred Radiem-Tednikom Ptuj, julij 1991

Kaj nam posnetki povedo in zakaj so tako pomembni

Kadar beremo zgodovinske knjige, nam te nizajo zgodovinske dogodke; citirani so s pisnimi viri, ki dokazujejo resničnost zapisanega. Malokrat pa naletimo na tako avtentičen vir, kot je zapis avdio posnetka. **Ko posnetke poslušamo, se preselimo v tisti čas, saj ga dobesedno začutimo.** Slišimo posnetke, slišimo pomembne, zanimive podatke, zgodovinska dejstva, ki so v glavnem javnosti in zgodovinarjem že znana in zapisana. Neprecenljiva pa je vrednost avtentičnih zvočnih zapisov za tistega poslušalca, ki zna senzibilno prisluhniti vsemu tistemu, kar nam ponuja zvočni zapis. Ko zaznamo v novinarjevem glasu strah, skrb poslušalca, tesnobo voditel-

ja, napetost v prostoru, ko slišimo strele, ko zaznamo v glasu vojaka žalost ali cmok v grlu poslušalca ..., takrat spoznamo in razumemo pomembnost takega vira. To pa je mogoče le preko radia (in televizije), ker gre za takojšen odziv na dogodke.

Zato tisti, ki v resnici želite razumeti čas vojne za Slovenijo na našem območju, obiščite Domoznanski oddelek Knjižnice Ivana Potrča Ptuj, kjer so na voljo posnetki, ki jih je 30 let hranil, ob 30-letnici vojne za Slovenijo pa uredil in knjižnici podaril Davorin Jukić.

LITERATURA IN VIRI

Jukić, Davorin: Spominski zapis

Ozmeč, Martin: Spominski zapis

Pesek, Rosvita: Osamosvojitve Slovenije. Ljubljana: Nova revija, 2007.

Ptuj in leto 1991. Ptuj: Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo, 2006.

Strlič, Nataša: Osamosvojitve. Dob: Miš, 2020.

Tednik, 1991

Vojna za Slovenijo – zvočni posnetki Radia Ptuj 1991, hrani KIPP

Foto. Martin Ozimec

